

Sygn. akt I C 245/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Łukasz Zamojski

Protokolant: Anna Klois

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 roku w Gliwicach

na rozprawie sprawy z powództwa (...) **Funduszu Inwestycyjnego (...)** z siedzibą w K.

przeciwko **D. Ś.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1) uznaje umowę darowizny 1/2 (jednej drugiej) części prawa własności nieruchomości położonej w K. przy ulicy (...) objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Gliwicach (...), zawartej w dniu 10 listopada 2011 roku przed notariuszem K. Ż. Rep A nr 1692/2011 pomiędzy R. K. (1), a pozwaną D. Ś., za bezskuteczną w stosunku do powoda (...) Funduszu Inwestycyjnego (...) z siedzibą w K., któremu przysługuje wierzytelność wynikająca z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Rybniku w dniu 22 lutego 2007 roku sygn. I Nc 62/07, któremu Sąd Rejonowy w Rybniku postanowieniem z dnia 20 grudnia 2014 roku wydanym w sprawie I Co 1783/14 nadał klauzulę wykonalności na rzecz powoda,

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.584 zł (jeden tysiąc pięćset osiemdziesiąt cztery złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Łukasz Zamojski

Sygn. akt I C 245/16

UZASADNIENIE

Powód F. (...) z siedzibą w K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł o uznanie za bezskuteczną umowy darowizny Rep A nr 1692/2011 zawartej pomiędzy R. K. (1) a pozwaną D. Ś. w dniu 10 listopada 2011 roku przed notariuszem K. Ż. dotyczącej 1/2 części we współwłasności zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), w skład której wchodzi działka o numerze ewidencyjnym (...), objętej Księgą Wieczystą o numerze KW (...), w zakresie wierzytelności przysługującej powodowi wobec R. K. (1) stwierdzonej tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 22 lutego 2007 roku wydanym przez Sąd Rejonowy w Rybniku, I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I Nc 62/07 co do kwoty 7 673 zł wraz z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, a także o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. Powód wraz z pozwem złożył wniosek o zabezpieczenie powództwa przez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania przez pozwaną przysługującej jej 1/2 części we współwłasności przedmiotowej nieruchomości.

W uzasadnieniu powód wskazał, że jest wierzycielem R. K. (1) i B. K. na podstawie cesji wierzytelności z dnia 27 grudnia 2012 roku umowy kredytowej zawartej przez dłużnika 2 lutego 2006 roku. Przedmiotowa wierzytelność została stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 22 lutego 2007 roku wydanym na rzecz (...) Banku Spółdzielczego w M. przez Sąd Rejonowy w Rybnik, I Wydział Cywilny

w sprawie o sygn. akt I Nc 62/07 co do kwoty 7 673,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Powód wskazał, że na mocy postanowienia z dnia 20 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Rybniku nadał klauzule wykonalności powołanemu powyżej nakazowi zapłaty na rzecz następcy prawnego dotychczasowego wierzyciela czyli powoda. Dnia 27 marca 2015 roku powód złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec dłużników przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku M. R.. Powód zaznaczył, że w trakcie prowadzonej egzekucji okazało się, że postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne. Okoliczności faktyczne wykazały, że jedynym składnikiem majątku dłużnika, do którego może być skierowana egzekucja jest 1/2 części we współwłasności zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), w skład której wchodzi działka o ewidencyjnym numerze 464/2, objęta Księgą Wieczystą o numerze KW (...). Dnia 10 listopada 2011 roku R. K. (1) przeniósł udział we własności do powołanej nieruchomości na rzecz swojej siostry D. Ś. aktem notarialnym Rep. A nr (...) pozbawiając się tym samym najbardziej wartościowego składnika majątku.

W dalszej części pisma powód wskazał, iż nie posiada wątpliwości, co do tego, że dłużnik R. K. (1) wyzbywając się majątku w postaci 1/2 części we współwłasności przedmiotowej nieruchomości miał świadomość, że uniemożliwia w ten sposób ewentualne zaspokojenie wierzyciela z jego majątku. Przeniesienie ograniczonego prawa rzeczowego nastąpiło w dniu 10 listopada 2011 roku, a zatem gdy dłużnik posiadał zobowiązanie finansowe wobec pierwotnego wierzyciela. Co w ocenie powoda było świadomym działaniem dłużnika. Jednocześnie powód uwypuklił, iż pozwana wyzyskała w wnuku czynności prawnej R. K. (1), korzyść majątkową bezpłatnie. Potwierdza to fakt, że udział we współwłasności zabudowanej nieruchomości został przekazany umowa darowizny, a jak wynika z przepisów prawa umowa darowizny ma na celu nieodpłatne przysporzenie obdarowanemu korzyści kosztem majątku darczyńcy.

Postanowieniem z dnia 4 marca 2016 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach udzielił powodowi zabezpieczenia na czas trwania postępowania, poprzez zakaz zbywania i obciążania przez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania przez pozwaną prawami lub roszczeniami osób trzecich 1/2 części zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), w skład której wchodzi działka o numerze ewidencyjnym (...), objętej Księgą Wieczystą o numerze KW (...).

Pismem procesowym z dnia 30 sierpnia 2016 roku pozwana wniosła odpowiedź na pozew, domagając się w niej oddalenia powództwa, oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia oraz zasądzenie na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana wskazała, że w sprawie bezspornym jest, że w dniu 11 listopada 2011 roku R. K. (1) podarował pozwanej 1/2 części we współwłasności zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), w skład której wchodzi działka o numerze ewidencyjnym (...), objętej Księgą Wieczystą o numerze KW (...). Jednakże w ocenie pozwanej to nie uzasadnia niniejszego powództwa. Pozwana jest siostrą R. K. (1). Po śmierci ich matki, stali się oni współwłaścicielami przedmiotowej nieruchomości. Nieruchomość zaczęła popadać w ruinę, a R. K. (1) stwierdził, że nie ma funduszy na remont, ponad to planował wyjazd za granicę. Pozwana wskazała, iż w tej sytuacji R. K. (1) zaproponował jej darowiznę swego udziału nieruchomości. Pozwana znając złą sytuację finansową brata pytała czy ma on jakieś długi lub niespłacone zobowiązania finansowe. R. K. (1) tej okoliczności zaprzeczył. Pozwana wskazała, że R. K. (1) taką okoliczność przyznał również przed notariuszem. Pozwana do dnia doręczenia pozwu nie miała świadomości, że brat miał długi i że darując swój udział w nieruchomości mógł działać w celu pokrzywdzenia wierzycieli.

W replice na odpowiedź na pozew powód wskazał, że podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Powód zaznaczył, że w majątku dłużnika pomiędzy powstaniem zobowiązania, a jego realizacją mogą powstać zmiany niekorzystne dla wierzyciela. Co do zasady ryzyko tych zmian ponosi wierzyciel. Powód podkreślił, że istotny wyjątek od tej reguły stanowi instytucja skargi paulińskiej, czyli sytuacja w której zmiana majątku dłużnika jest wynikiem świadomego działania na niekorzyść wierzyciela. Powód uwypuklił również, że już w pozwie wskazał wszystkie określone przepisami prawa przesłanki świadczące o zasadności powództwa. Jednocześnie dodał, że nawet udowodnienie przez osobę trzecią, że nie wiedziała i mimo zachowania najwyższej staranności – nie mogła się dowiedzieć o pokrzywdzeniu wierzycieli nie zwalnia jej od odpowiedzialności wobec wierzycieli.

W toku postępowania stanowiska stron nie uległy zmianie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. K. (1) dnia 2 lutego 2006 roku zawarł z (...) Bankiem Spółdzielczym w M. umowę kredytu na kwotę 7 000,00 zł. Zabezpieczeniem spłaty udzielonego kredytu było poręczenie wekslowe.

/dowód: okoliczność bezsporna, nadto umowa kredytu wraz z harmonogramem spłat k: 9-10v/

W dniu 22 lutego 2007 roku, w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 62/07, Sąd Rejonowy w Rybniku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, na mocy którego nakazał, by pozwani R. K. (1) i B. K. w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty solidarnie zaspokoili w całości roszczenie pozwu z weksla w kwocie 7 673,00 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania. Nakaz zapłaty został opatrzony klauzulą wykonalności na mocy postanowienia z dnia 2 kwietnia 2007 roku.

/dowód: okoliczność bezsporna, nadto nakaz zapłaty k: 11-11v/

Pierwotny wierzyciel zbył przysługującą mu wierzytelność wobec R. K. (1) oraz B. K. na mocy umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 27 grudnia 2012 roku na rzecz powoda.

/dowód: oświadczenie k: 12-13v/

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Rybniku nadał klauzulę wykonalności na nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym z weksla dnia 22 lutego 2007 roku, w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 62/07, na rzecz powoda.

/dowód: postanowienie k: 14/

Na wniosek powoda zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko R. K. (1) oraz B. K., w toku, którego Komornik Sadowy przy Sądzie Rejonowym w Rybniku M. R., ustalił, iż dłużnicy nie posiadają żadnego majątku.

/dowód: zawiadomienie o bezskutecznej egzekucji k: 15-15v/

R. K. (1), dnia 10 listopada 2011 roku zawarła ze swoją siostrą D. Ś. umowę darowizny, na mocy której darowała swojej siostrze, wchodzące w skład jego majątku prawo własności 1/2 części zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), w skład której wchodzi działka o ewidencyjnym numerze (...), objętej Księgą Wieczystą o numerze KW (...).

/dowód: okoliczność bezsporna, nadto akt notarialny k:16- 18v, wydruk z Księgi Wieczystej k: 19-26, zeznania świadka C. Ś. k: 86-86v, zeznania pozwanej k: 86v/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w całości w oparciu o okoliczności bezsporne, które nadto znajdowały potwierdzenie w wymienionych powyżej dowodach z dokumentów, których treść i autentyczność nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Również Sąd w toku postępowania nie znalazł podstaw by z urzędu zakwestionować prawdziwość dokumentów, w obliczu czego przyznał tym dokumentom moc dowodową.

Sąd ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie oparł się również na zeznaniach świadka oraz strony pozwanej w zakresie dokonania umowy darowizny.

Sąd pominął dowód z zeznań dłużnika głównego R. K. (1) na okoliczność braku wiedzy pozwanej o jego zadłużeniu wobec powoda z uwagi na nieprzydatność tych zeznań dla sprawy w związku z treścią art. 528 k.c.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z treścią art. 527 § 1 k.c., gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Przewidziana w art. 527 k.c. instytucja „skargi pauliańskiej” została wprowadzona celem zagwarantowania wierzycielowi możliwości zapobieżenia skutkom nielejalnego zachowania dłużnika względem niego, polegającego na doprowadzeniu przez dłużnika do stanu swojej niewypłacalności bądź pogłębieniu już występującego stanu niewypłacalności poprzez dokonanie czynności prawnej na korzyść osoby trzeciej.

Zgodnie z brzmieniem art. 527 § 1 k.c. do przesłanek niezbędnych dla uwzględnienia powództwa ze skargi pauliańskiej należy:

- 1) istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci przysługującej mu wierzytelności;
- 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią w celu i ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela,
- 3) uzyskanie wskutek czynności prawnej korzyści majątkowej przez osobę trzecią i wiedza tej osoby lub możliwość dowiedzenia się przy zachowaniu należytej staranności o działaniu przez dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzyciela.

Ostatnia z wymienionych powyżej przesłanek jest zbędna na zasadzie wyjątku zgodnie z treścią art. 528 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. W rozpoznawanej sprawie kwestionowaną przez wierzyciela czynnością jest właśnie czynność nieodpłatna - darowizna, co w świetle przedstawionych w sprawie dowodów z oczywistych względów jest okolicznością bezsporną.

Wierzytelność powoda w wysokości 7 673 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania w stosunku do R. K. (1) i B. K., wynika z nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksła wydanego w dniu 22 lutego 2007 roku, w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I Nc 62/07 przez Sąd Rejonowy w Rybniku na rzecz pierwotnego wierzyciela, mocą postanowienia z dnia 20 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Rybniku nadał klauzulę wykonalności na rzecz powoda.

Pojęcie pokrzywdzenia zostało zdefiniowane w art. 527 § 2 k.c. Do pokrzywdzenia wierzyciela dochodzi zarówno, gdy majątek dłużnika ulega zmniejszeniu, ponieważ coś z niego ubyło, jak też wówczas, gdy nie weszło do niego to, co mogło i powinno wejść, gdyby nie dokonano czynności prawnej wskutek której stał się on niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był poprzednio. Skutkiem zaskarżonej czynności prawnej jest taki stan faktyczny majątku dłużnika, który powoduje całkowitą niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenie żądania wierzyciela. Z punktu widzenia możliwości zaskarżenia czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli ustawodawca zrównał czynności powodujące niewypłacalność dłużnika z tymi, które prowadzą do pogłębienia stanu jego niewypłacalności. Uregulowaną w art. 527 k.c. instytucję uzasadnia każde powiększenie niewypłacalności, bez względu na jego rozmiar. Nie budzi wątpliwości, iż w niniejszej sprawie umowa darowizny doprowadziła do stanu niewypłacalności dłużnika, a w efekcie do pokrzywdzenia powoda. Prowadzone na wniosek powoda postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne, w związku z brakiem majątku dłużnika.

W momencie dokonania darowizny przez R. K. (1) na rzecz pozwanej w dniu 10 listopada 2011 roku, istniała wymagalna wierzytelność przysługująca powodowi. Jako, że należności objęte tytułem egzekucyjnym wydanym przeciwko R. K. (1) i B. K. były wymagalne przed dniem zawarcia umowy darowizny, Sąd uznał, że powód jako wierzyciel należycie wykazała istnienie godnego ochrony interesu w postaci niezaspokojonych wierzytelności.

Poza sporem pozostawał fakt dokonania przez R. K. (1) czynności prawnej w postaci darowania swojej siostrze wchodzącej w skład jego majątku prawo własności do 1/2 części zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy

ul. (...), w skład której wchodzi działka o ewidencyjnym numerze 464/2, objętej Księgą Wieczystą o numerze KW (...). W ocenie Sądu, działanie dłużnika było działaniem celowym mającym doprowadzić do pokrzywdzenia wierzyciela, bowiem na skutek owego działania dłużnik stał się niewypłacalny w myśl art. 527 § 1 i 2 k.c. Na gruncie niniejszej sprawy chodzi o niewypłacalność w rozumieniu obiektywnego stanu majątkowo R. K. (2) polegających na braku możliwości wywiązania się ze swoich zobowiązań majątkowych. Niewypłacalność ta została pogłębiona przez darowanie jedyne go majątku dłużnika, z którego powód miała możliwość obiektywnego zaspokojenia w toku egzekucji.

Nadmienić należy, że w toku rozpoznawanej sprawy z mocy art. 528 k.c. bez znaczenia prawnego pozostaje fakt, że pozwana podjęła próbę obalenia domniemania wynikającego z art. 527 § 3 k.c., zgodnie z którym jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskiwała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Mając na uwadze powyższe argumenty, w oparciu o powołane przepisy Sąd uwzględnił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 k.p.c. ociążając nimi w całości pozwaną jako stronę przegrywającą proces. Na poniesione przez powoda koszty procesu w wysokości 1 584,00 zł złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 1.200 zł, ustalone w oparciu o przepis § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu oraz opłat od pozwu w kwocie 384 zł.

SSR Łukasz Zamojski